



<https://www.klasikaplus.cz/musicolomouc-zahajila-soudoba-hudba-znela-v-podani-rakouskeho-souboru/>

MusicOlomouc zahájila. Soudobá hudba zněla v podání rakouského souboru

čtvrtek, 17. říjen 2024 17:40 [Karla Hofmannová](#)

„Rakouský soubor Phace Ensemble účinkoval na festivalu již v roce 2017, ovšem v jiném obsazení.“

„Klavíristka si před publikem upravovala počet znějících strun.“

„Skladba Slavomíra Hoříňky byla uvedena ve světové premiéře.“



Pod heslem *Czech It!* započal ve středu 16. října 16. ročník festivalu soudobé hudby MusicOlomouc. Pořadatelem je katedra muzikologie Univerzity Palackého a cílem je prezentovat zejména nejnovější hudbu českých autorů zahraničními soubory. V kapli Božího těla v univerzitním konviktu tedy vystoupilo rakouské těleso Phace Ensemble, ale prezentovaly se skladby nejen české.

Rakouský soubor **Phace Ensemble** účinkoval na festivalu již v roce 2017, ovšem v jiném obsazení. Tentokrát přijel ve složení **Doris Nicoletti** na flétnu, **Michael Krenn** na saxofon, **Roland Schueler** violoncello, **Alexandra Dienz** kontrabas a Mathilde Hoursiangou na klavír. Každá zaznělá skladba byla psána pro jiný posaz, a dokonce se měnily i druhy flétny a saxofonu i způsob ladění a využití klavíru. Soubor se specializuje na soudobou hudbu a premiéroval již více než dvě stě skladeb. Jejich koncerty jsou nekonvenční a nevyhýbají se ani mezioborovým projektům s divadlem, tancem, elektronikou, videem a dalšími instalacemi. Je znát, že je baví především objevování nových možností interpretace.



Večer uváděl ředitel a dramaturg festivalu **Marek Kepřt** už proto, že oproti tištěnému programu se pořadí skladeb změnilo. Určujícím bylo především užití klavíru, který během první poloviny koncertu bylo nutné „preparovat“. Klavíristka si před publikem upravovala počet znějících strun i používání různých efektů.

Jako první zazněla skladba **Alessandra Millii** z Itálie (*1981), který napsal skladbu pod názvem *Sighs für Altflöte, Sopransaxophon und Klavier*. Expresivní skladba primárně vychází z dechu. Flétna nepoužila jediný plně znějící tón, byly to neustále dyšné zvuky, které komunikovaly se saxofonem. Ten naopak vydával zvuky reálné, i když ostré a kvičivé, až agresivní. Dalo by se pod nimi vytušit hádku, ve které flétna byla ta submisivní. Klavír, zde ještě v klasické

podobě, je jakýmsi komentátorem či mediátorem, vyprávěcím stylem a krátkými vstupy věcně komentoval dialog obou nástrojů.



Další skladba *Streams...contacts* je od **Otta Wankeho** (*1989), který se věnuje elektronické kompozici a multimédiím a vyučuje na brněnské JAMU, současně působí i ve Vídni, kde se věnuje doktorandskému studiu. V prezentované skladbě využívá spektrální hudbu a princip dekonstruktivismu. Prostřednictvím fragmentace a repetice vytváří zvukové konstrukce, nepravidelné a střihové. Klavír je využit v upravené podobě, kdy klavíristka redukovala počet znějících strun, aby se dosáhlo tlumeného a sametového zvuku. Ten byl v ostrém kontrastu s tóny, které vydával klavír při drnkání přímo na struny. Altová flétna přinášela dyšné tóny podobné tomu, když vítr fouká úzkými štěrbinami. Oproti ní byl klavír naopak velmi konkrétní, rytmizovaný, dominovaly trylky v diskantu. Skladbu hudebníci nastudovali přímo pro olomoucký festival.

Jako třetí zaznělo dílo skladatelky **Sarah Nemtsov** (*1980), která studovala v Hannoveru a Berlíně a nyní působí jako profesorka na Mozarteu v Salcburku. *Sechs Zeichen für Cello und (präpariertes) Klavier* napsala v roce 2010. Zaujal klavír, jehož prvním vstupem byla rána víkem od klaviatury. Následovaly kombinace zvukových prvků, jako glissy, staccato, pizzicato, flažolety a krátké vrzavé fráze, které přinášelo violoncello, a virtuózní běhy a rytmizované akordické výpady, včetně dalších ran víkem, tím vším klavír především udržoval rytmickou stopu. Podle skladatelčina vyjádření reagovala skladba též na Hegelovu Fenomenologii ducha.



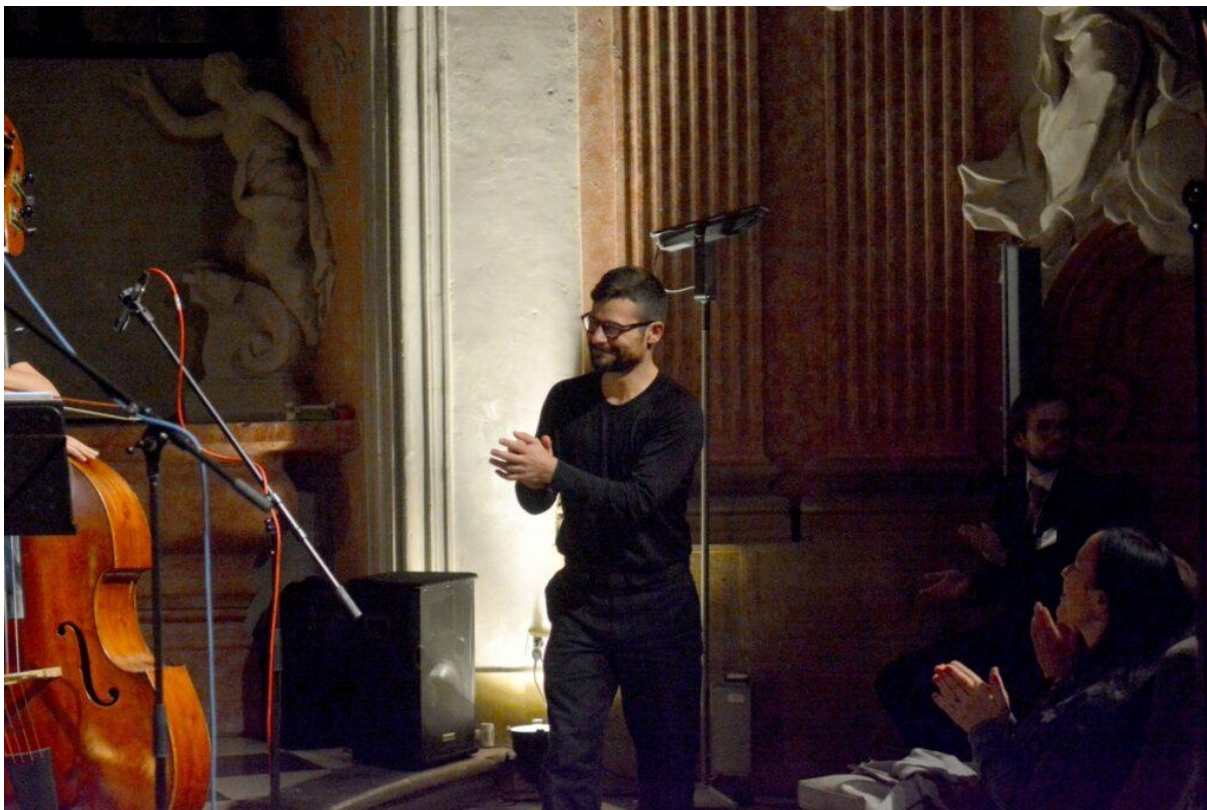
Během krátké přestávky byl klavír opět uveden do běžného provozu a nachystaly se další nástroje. *Cendres für Altflöte, Cello und Klavier* je dílem finské skladatelky **Kaiji Saariaho** (1952–2023). Dílo autorky opery *Láska na dálku*, která se s úspěchem hrála nedávno v Janáčkově opeře v Brně, vzbuzovalo zvědavost. Skladatelka vychází z techniky, která počítačově analyzuje zvukové spektrum a vytváří vlastní harmonické struktury s využitím alikvotních tónů a mikrotonality. Vytváří vlastní ozdobné mystické struktury a zvukové plochy. V prezentovaném díle vychází z materiálu vlastní skladby *...à la fumée pro altovou flétnu, violoncello a orchestr*. Ve skladbě dává každému nástroji jeho vlastní hudební myšlenky a barevný charakter. Z této individuální charakteristiky se náhle nástroje sejdou do společného vyjádření, aby se posléze zase rozešly každý po svém. Vedle karikovaných tónů zaznívají i tóny kantabilní, jež v měkkém pianu dospějí do klidného závěru.



Ondřej Adámek (*1979) je absolventem AMU v Praze a konzervatoře v Paříži. Vytváří nové techniky na tradiční nástroje a rovněž vytváří instrumenty nové. Hledá novou barevnost, kterou kombinuje s výraznou rytmickou strukturou, s cílem dosáhnout dramatickosti. Jako dirigent vokálních souborů se zaměřuje na možnosti využití lidského hlasu a dynamiku jevištních akcí. Skladba *Chamber Nôise* je z roku 2010 a je inspirována japonským divadlem Nô, Bunraku a recitací sŭter. Hudebníci jsou tak nejen interprety zvuku, ale používají i gestiku jako nástroj pro koncentraci. Violoncello a kontrabas se stávají jednotným organismem, mezi nimi prochází intenzivní energie. Nástroje využívají všech technických možností k dosažení zvukomalebných efektů od glissů, flažoletů, pizzicata, hry se sordinou i přes pražec až k bouchání smyčcem do korpusu. Ve druhé části došlo i na recitaci slabik, jeden v japonštině, druhý ve francouzštině, přesto důkladně synchronizované. Podle programu je tu použita i recitace buddhistického textu *Sútra srdce*. Jedná se o působivou kompozici s dramatickým vývojem a neobvyklou strukturou.



Poslední skladbou byla *Nepřekročitelná propast* českého skladatele **Slavomíra Hoříňky** (*1980) uvedená ve světové premiéře. Hoříňkovo dílo se oproti předchozím skladbám ukázalo být strukturně průzračné, využívá melodický i harmonický materiál. Autor působí na katedře skladby na HAMU a jeho díla jsou hrána i velkými soubory. Aktuálně provedená skladba *Nepřekročitelná propast* je pro saxofon, violoncello, kontrabas a klavír a podle vyjádření skladatele v programu se jedná o: „(...) nekonečný řetěz vzájemně si odporujících, a přesto v něčem velmi podobných komentářů k problému, který nemá řešení...“ Zvukově je to velmi expresivní, až naturalistický obraz rozrušených sršňů, jejichž hnízdo měl údajně skladatel na zahradě a jejichž chování ho zvukově inspirovalo. Saxofon a překvapivě i kontrabas byli zvukově velmi přesvědčiví, klavír zvuky zahušťoval a doplňoval. Kontrabas zněl o něco výš, než je obvyklé, neboť se jednalo o pětistrunný nástroj, který se běžně v orchestrech nevyužívá. Hysterický tón saxofonu s vibratem dominoval skladbě závěrečný efekt ve výškách se náhle zlomil do závěrečného výdechu.



Efekttní skladba byla odměněna nadšeným potleskem a přítomný autor jen ostýchavě přijímal gratulace. První večer Mezinárodního festivalu se vydařil a pořadatelé tak jsou povzbuzeni k realizaci dalších večerů, které se odehrají opět v kapli Božího těla 22. a 30. října a 5. listopadu. Závěrečný večer 7. listopadu se uskuteční v olomoucké Redutě a účinkovat bude **Moravská filharmonie Olomouc**.



Foto: MusicOlomouc / Petra Kožušníková